

Szeptemberi teendők a kertben

A nyár elmúlásával elindulnak az őszi teendők a kertekben. A hűvösebb idők beköszöntével fel kell készíteni a talajt és a már letermett növényeket a következő évre. Igaz, hogy a szeptemberi hónap még tartogathat meleg, napsütéses napokat, viszont a teendőknek érdemes időben nekifogni. Számos munkálat közül választhatunk, kezdésnek nézzük meg először a dísnövényeken belül a **rózsákkal** kapcsolatos feladatokat.

A rózsák a nyár végezetével már kevésbé vagy egyáltalán nem fejlesztenek virágokat. Célszerű az elszáradt virágokat, vagy a virágokból kifejlődött áterméseket eltávolítani, mivel ezekben a növényi részekben a kórokozók és a kártevők képesek áttelelni és a következő év tavaszán akár fertőzéseket, kártételeket tudnak okozni a növényben. Fontos, hogy csak a fent említett növényi részeket vágjuk le! A rózsák alakító metszését hagyjuk meg a tavaszi időszakra. Amennyiben ezzel végeztünk, ajánlott az adott évről egy utolsó lemosó permetezést adni a rózsáknak. Fontoljuk meg a környezetünk érdekében, hogy milyen összetevőjű növényvédő szereket használunk. A lemosó permetezéshez általában kén, rézhidroxid és növényi olaj kombinációjú készítményeket alkalmazunk, amelyek megfelelnek az ökológiai gazdálkodásban előírt követelményeknek is.

A permetezőszert kijuttatásához érdemes az Oleo-Mac MB 800-as típusú háti, motoros permetezőzt választani. Könnyű kezelhetősége mellett bármely növénytípushoz és alkalmazási módhoz megfelelően beállítható a folyadéksugár. A lemosó permetezés lényege – ahogyan a neve is elárulja – „hogy „lemossuk” az adott növényt. Ennek úgy kellene történnie, hogy a permetezőgép a növényvédő szer porlasztást minél nagyobb cseppekben végezze el. A cél, hogy kijuttatáskor a növényen a permetszer lefolyjon és a kórokozóktól, kártevőktől mentesítse a kívánt részeket. A rózsákon kívül egyidejűleg célszerű a gyümölcsfákat is lemosó permetezésben részesíteni.

Az őszi periódus nélkülözhetetlen eleme a **szüret**. Szerintem az emberek többségének erről a szőlőszüret jut először az eszébe. A korai bor- és csemege szőlőfajtákat (Csabagyöngye, Irsai Olivér, Cserzei Fűszeres, Chasselas) már augusztus vége és szeptember eleje, közepe körül tudjuk betakarítani. Ekkor már megfelelő a szőlőbogyókban lévő savak és a cukrok egyensúlya, ami nagyban hozzájárul a gyümölcs élvezeti értékéhez. A szőlőn kívül még a téli alma és a téli körtefajtákat is érdemes leszüretelni. Itt figyelembe kell venni, hogy amennyiben tárolni szeretnénk a betakarított gyümölcsöket, akkor a szüretet az érési idő előtt egy héttel kezdjük meg. Tárolhatjuk őket kibéleletlen ládában, jól szellőző, hűvös helyen pl. pincében. A gyümölcsökön kívül a gyógy- és fűszernövények szedésének is kedvez a szeptember eleji időszak. A kertben vagy a cserépben lévő bazsalikomot, borsikafüvet, citromfüvet, kakukkfüvet, rozmaringot levághatjuk és összekötözve meleg, szellős helyen szárítással tartósíthatjuk, de manapság már elterjedt a gyorsfagyasztással konzervált házi módszer is. A betakarítás nélkülözhetetlen eleme az éles szerszám. Abban az esetben, ha szüretéről, metszéséről beszélünk – legyen szó gyümölcsfa, szőlő, dísnövény, gyógynövény, fűszernövény, zöldségfélék – akkor én a svájci FELCO cég termékeit használom. A társaság nemrégiben kifejlesztette a FELCO 320, 321, 322-es kerti ollóit. Ez a termékcsalád kifejezetten a betakarításhoz és a precíziós vágásokhoz lett tervezve. A szeptemberi időszakra érdemes betervezni a menta fajok és a citromfű tőosztással való szaporítását is.

Amennyiben azt szeretnénk, hogy a kertünk a tavaszi szezonban a **hagymás növények** színes virágaitól ragyogjon, akkor érdemes már szeptemberben elültetni a virághagymákat. Erre miért is van szükség? A hagymás virágoknak (pl.: nárcisz, jácint, tulipán, hóvirág) nyugalmi időszakra van szükségük, ahhoz, hogy ki tudjanak hajtani és virágot fejlesszenek tavasszal. Ezt az időszakot

legegyszerűbben a késő őszi és téli hideghatással tudjuk elérni. Ekkor az alacsony hőmérséklet miatt a hagyma nem tud kihajtani, így ennek hatására nyugalmi állapotban marad. Átlagban körülbelül 14 hetet kell számolni erre a periódusra.

Számos jó ok van arra, hogy miért érdemes ősszel veteményeskertet létrehozni. Ebben az időszakban a csapadék jóval több és a hűvös, hideg éjszakák segítenek ezt a nedvességet megőrizni a talajban. Ezen felül még a termőföld hőmérséklete még meleg és a kártevők jelenléte is mérsékelt. Ezeket a tényezőket összevetve kedvező feltételeket biztosítanak a magok csírázáshoz. Sokan nem is gondolják, hogy a tavaszi zöldségféléket ősszel is el lehet vetni és még az adott évben lehet belőlük szüretelni. Ilyen növény például a hónapos retek, amely az őszi szezonban – szeptemberi vetéssel - is akár három hét elteltével már a tányérunkra kerülhet. A másik könnyen termesztendő levélzöldségünk a spenót. A vetőmagokat a kora őszi napok és a fagyok beállta előtt 5-7 héttel célszerű elvetni. A magok kikelése után fóliatakarással gyorsíthatjuk a növénykéek fejlődését, így a betakarítás hamarabb elvégezhető. Szerintem az őszi vetés abból a szempontból előnyösebb a tavaszi termesztéssel szemben, hogy itt már a meleg időjárás nem tudja megkeseríteni a levelek ízét. A következő hidegtűrő zöldségféle a saláta. A gyorsan bekövetkezett mínuszok sem tántorítják el a növekedésben. A kikelt növénykéeket célszerű ritkítani, vagy szétültetni a fejlődésük érdekében. Harminc nap elteltével a levelek már fogyasztható állapotban lesznek. A fent említett zöldségnövények vízigényesek, úgyhogy az öntözésükről ne feledkezzünk meg.

Láthatjuk, hogy a szeptemberi hónap sem hagyja tétlenül a kertészkedőket, hiszen az őszi periódus is majdcsak ugyanannyi teendőt rejteget magában, mint a tavaszi kertészeti szezon.

A sorozatunk októberi számában többek között a fás szárú növények (gyümölcsfák, szőlő, cserjék, lombhullató díszfák) telepítéséről, a gyümölcsfák és gyümölcstermő növények őszi metszéséről, gondozásáról, a gyökérszöldségek betakarításáról, a lehulló lomblevelek összetakarításáról és komposztálásáról, valamint a szerves tápanyagutánpótlásról és a talajműveletekről is szót ejtünk.

Herbert Gyula
kertészmérnök